

מאז 1962 קהילה ויצירה יהודית

פעילויות הקהילה מתקיימות בסיוע הסוכנות היהודית לארץ ישראל

דבר תורה ז סיוון תשס"ו – 3 למרס 2006 –

פרשת נשוא

מאת: פליס רוזנברג

שבת שלום,

היום אנו קראנו את פרשת נשוא ואת הפטרתה המתייחסת לספר שופטים (פרק 13, פסוקים 2-25).

פרשת נשוא הינה הפרשה הארוכה ביותר ולאור כך עמדו כמה נושאים לבחירת שיעל חלק מהם ארצה לדבר היום. כמובן שאוכל להביא בזמן המוקצב לי רק כמה רעיונות בפניכם ואיתם מבחר השאלות שעלו בפני במשך עיסוקי עם הנושא. אבקש להתייחס בכמה קטעים אל הסיפור הפרוש לפנינו בהפטרה והמשכו ולפרשת הנזיר.

אבקש לפתוח כעת בחלקים של הסיפור של שמשון ונתחיל עם לידתו. בפנינו התגלות נסית. אמו של שמשון עקרה ומלאך מתגלה אליה ומבשר כי תלד בן וכי עליה לשמור חוקים שהוא פרס בפניה. אסור לה לשתות יין ולאכול כל מוצר הגפן, אסור לה להשתכר ואסור לה לאכול טמא. המלאך מודיע לה שתלד בן וכיוון שהוא יהיה נזיר לאלוקים מן הבטן אסור לספר את שערן ושתפקידו להתחיל להושיע את ישראל מיד הפלשתים.

האם שמשון הינו שליח? הרי הוא נשלח למלא תפקיד מוגדר "והוא יחל להושיע את ישראל". הוא נבחר להיות נזיר עוד בטרם נולד. מי המלאך שמופיע לאמו ולבעלה? לאברהם הודיע השם בעצמו על כך ששרה אשתו בת התשעים תלד בן, פה מדובר במלאך. המלאך הזה הופיע בפני אמו של שמשון שאין לה שם במקרא והיא זו שנותנת לבנו את השם שמשון. לפי בקשת מנוח בעלה של אמו של שמשון היא הולכת שוב לאיש אשר דיבר אליה בשדה. אין סימנים שמנוח קנאי ואינו רואה באשתו סוטה אלא מקבל הנחיות האיש שהוגדר בפרשה גם כמלאך השם. שאלתי את עצמי האם המלאך הזה הינו פלישתי? ולמה האישה הלכה לבד לשדה היכן שהיא נפגשה עם האיש המלאך?

מאז 1962 קהילה ויצירה יהודית

פעילויות הקהילה מתקיימות בסיוע הסוכנות היהודית לארץ ישראל

לשמות במקרא משמעות רב, אז מה אנחנו נוכל לקחת מהשם מנוח?
המילון נותן לי כמה אפשרויות וביניהן המילים "מת, נפטר, חלל, בר
מינן, זיכרונו לברכה, עליו השלום, הלך למנוחות עולם" וגם "מקום
מנוחה, מקום נופש, מקום לנוח בו, שלווה, מנוחה, התרגעות, רגיעה,
רוגע, אתנחתא" איזה שם זה מנוח? מה זה רומז לנו? השם של
הגיבור שלנו יותר ברור: במילה שמשון בולטת המילה "שמש". השם
שמשון מראה כי מדובר כאן בגיבור שיש לו זיקה לאל השמש. באשר
הוא נושא שמו של אל זה. אביו האל, אותו אל שבא אל אמו, מתואר
כדמות העולה בזוהר האש השמימה. זהו תיאור מובהק וברור של אל
השמש העולה מן המזרח בלהבת - אש אל קדקדי הרקיע בצהרים.
ואך הולם הוא לקרוא לפרי ביאתו בשם "שמשון" הוא "איש השמש".
השערות שלו יהיו לו כמו קרני השמש גם במראהו. לאריה החזק יש
גם רעמת שער והוא חזק מאוד. אנו יודעים שמשון גדל ונהיה ענק.
הוא היה חזק מאוד. הערה בצד: גם דוד עמד בפני ענק! גוליית היה
ענק פלישתי: האם אביו הביולוגי של שמשון פלישתי? אנו יודעים
שמשון מהשבט של דן ודן הינו הבן של שפחה נוכרית ורחל אימצה
את דן כיוון שרחמה היה סגור בזמן לידתו של דן.
נחזור להפטרה: שהמלאך עלה בלהב מעל המזבח שאליו הביא מנוח
את קורבנו לאלוקים, יש לציין שמנוח ואשתו נפלו על פניהם ארצה
כשראו זאת. הנס שמציגים בפנינו לא ברור כל כך. הערה קטנה:
הפלישתים לא היו עם שמי אלא אולי עם אינדו-אירופאי.
היו הרבה אלילים למשך תקופות ארוכות, אלילים שזוהו עם השמש
כמו אצל הבבלים שמאש. אלילי השמש היו גם אלילי האמת, היושר,
מידה טובה, נבואה, תבונה ופוריות. במיוחד באזורים חמים אליל
השמש גם היה האליל הראשי. הפלישתים היו מביאים לאל השמש
שלהם ילדים כקורבנות כדי לפייס אותו. אנחנו מכירים מהמיטולוגיה
היוונית את סיפורו של הרקלס ויש גם קווים מקבילים בין שמשון שלנו
להרקלס היווני. במיטולוגיה היהודית והנוצרית רואים את שמשון
בפרוש בהקשר עם השמש. בולט גם שמשון התעסק רק עם נשי
פלישתים. מפתיע גם שמשון לא פועל כשופט או כמניג אלא פעל
כבודד.

קהילת מבקשי דרך, ע"ר

ש"י עגנון 22 ירושלים 93589 קווי אוטובוס 22, 13, 24, 4

טל: 02-6792501 פקס: 02-6786207

דואר אלקטרוני: kehillah@bezeqint.net

אתר אינטרנט: www.mevakshei.org

מאז 1962 קהילה ויצירה יהודית

פעילויות הקהילה מתקיימות בסיוע הסוכנות היהודית לארץ ישראל

אנו מכירים את סיפורו עם שלוש נשי פלישתים והשלישית ידועה לנו היטב גם מעולם המוזיקה והאומנות. דלילה עומדת מולו בכך שהיא מביאה את הלילה את החושך עליו. בהקשר אליה אנו לומדים ששמשון לא הסגיר בהתחלה כמובן את סודו כי נזירותו היא כוחו.

התואר נזיר בנוסחו המקובל של המקרא ניתן לאיש אחד בלבד: לשמשון. בנוסח המקראי של מגילות קומראן מוזכר גם שמואל כנזיר. גם אבשלום בנו המורד של דוד נחשב כנזיר. מה דיני נזיר? שלשה מיני איסורים קיימים בנזיר. הנזיר אסור בגילוח אפילו מקצת משער ראשו ואסור אפילו בתלישת שערות בידיו. הנזיר אסור בשתיית יין ובאכילת ענבים והנזיר אסור בטומאת המת, אבל מותר לו להיטמא בטומאות אחרות. בניגוד לנזירות במרבית התרבויות האחרות, הנזיר ביהדות אינו מנוע מנישואים מהקמת משפחה. נזירות היא נדר אבל בניגוד לנדרים אחרים שבהם הנודר קובע בעצמו את האיסור ואת הנדר, נדר הנזירות אינו חל אלא באופן שקבעה התורה. במלאת ימי נזירותו על הנזיר להביא שלוש קרבנות בבית המקדש, ולגלח את שערו.

בספר חשמונאים א' מסופר על נזירים שהסתיימה זמן נזירותם ולא יכלו להקריב את קרבנותיהם בגלל שהמקדש שומם. יוסף בן מתתיהו מספר על מספר אנשים שנדרו נזירות. ספרות חז"ל מלאה בתאורים של נדרי נזירות.

ועד היום יש בעיה עם הנזיר של 30 יום ויותר, שכן אין אפשרות להביא קורבנות בבית המקדש.

יש הרבה מחלוקות מסביב עניין הנזיר והרבה דעות שונות, כך לדעת הרמב"ם אשר ראה את החטא בעצם בנזירות ואילו הרמב"ן רואה את החוטא הזקוק לקורבן חטאת בעובדת עזיבתו את המדרגה הגבוהה של נזיר, בעצם החזרה אל שתיית היין, אל כניעתו לתאוות העולם.

התנועה ליהדות מתקדמת בישראל
יש יותר מדרכ אחת להיות יהודי

קהילת מבקשי דרך, ע"ר

ש"י עגנון 22 ירושלים 93589 קווי אוטובוס 22, 13, 24, 4

טל: 02-6792501 פקס: 02-6786207

דואר אלקטרוני: kehillah@bezeqint.net

אתר אינטרנט: www.mevakshei.org

מאז 1962 קהילה ויצירה יהודית

פעילויות הקהילה מתקיימות בסיוע הסוכנות היהודית לארץ ישראל

יש גם דעה שנזירות אינה דבר טוב כשלעצמו, אלא טובה היא כאמצעי חינוכי שיחזיר את האדם שסטה, שנכבש על ידי יצרו והרבה בשתיית יין, ונדרשת לו תקופה של התנזרות גמורה עד שיוכל לשוב לדרך הטובה, שהיא הממוצעת בין התמכרות גמורה ליצרו לבין התנזרות גמורה מן היין והדומה לו. הדרך שבה יהנה מטוב העולם במידה הנכונה, על כן לא נאמר על הנזיר פסוק ה "קדוש הוא" אלא שקדוש יהיה, לאחר גמר ימי נזירותו.

למען האמת כמה שאני מתעסקת עם הפרשה הזו יש לי יותר ויותר שאלות פתוחות ואולי זה הפשר שגם אם אנו לא מבינים לגמרי את דברי התורה או סיפורי ההפטרה, תמיד אפשר להרהר על מילה אחת, על משפט או קטע וברור שככול מתלבטים יותר ומהרהרים יותר מגיעים לשאלות חשובות ולמגוון של תשובות. חשוב לשאול את הדברים הנכונים.

תודה רבה
פליס רוזנברג